No. 1866 Zaterdag 11 October 1919. 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Koloniale Raad.

Ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening van den 7n. Juni 1919 (P. B. 1919 No. 41), waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1920.

Voorloopig verslag.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Er werd op gewezen, dat bij het hooger opvoeren der uitgaven steeds in het oog moet worden gehouden, dat de koloniale inkomsten daar geen gelijken tred mede houden en dat het niet ondenkbaar is, dat het Moederland, hetwelk thans genegen is ons te helpen, er misschien later niet toe bereid zal gevonden worden.

Art. 1 ad I. Het heeft eenige bevreemding gewekt, dat het eiland St. Martin N. G., dat eene bevolking heeft van ongeveer 1/10 van die van het eiland Curaçao, nog meer voor het verstrekken van onderstand aan behoeftigen noodig heeft dan laatstbedoeld eiland.

Ad II. Men wilde hier laten uitkomen, dat destijds er uit den Raad stemmen opgegaan zijn tegen het vestigen van de „kliniek" in het huis, waar zij thans ondergebracht is, omdat men meende, dat het gebouw te zeer binnen de bebouwde kom van de gemeente ligt. En er zijn er, die ook thans nog van gevoelen zijn, dat de „kliniek" te eeniger tijd zal moeten worden verplaatst.

—Overigens werd de vraag gesteld of er geen telkens terugkeerende kosten aan het aanbrengen van de rioolleiding, enz. verbonden zijn.

—Wat den bouw der regenbakken bij het krankzinnigengesticht betreft, wilde men er de aandacht op vestigen, dat eenige jaren geleden ook twee regenbakken bij die inrichting zijn aangebracht

—Betwijfeld werd of er voor het aangevraagde bedrag van f 23.500 wel drie stoom-of motorbrandspuiten met de noodige slangen- en ladderwagens en toebehooren in dezen tijd te krijgen zijn, doch tevens werd er op gewezen, dat er ook geen drie op dit eiland noodig zijn, maar dat er wel met één brandspuit, mits eene goede, kan worden volstaan. Eén werd voldoende geacht aangezien branden als die in de memorie van toelichting bedoeld, op Curaçao gelukkig tot de zeldzaamheden behooren.

Een stoombrandspuit schijnt minder doelmatig, daar zij den geheelen tijd onder stoom zou moeten worden gehouden of anders veel te laat zou komen, indien er op een gegeven oogenblik een brand mocht uitbreken, Aan een motorbrandspuit zou men dan de voorkeur wenschen te geven, die binnen enkele minuten zou kunnen uitrijden, doch waaraan weer het gevaar verbonden is, dat zij onklaar zou kunnen raken. Dit laatste gaf weer aanleiding tot de opmerking, dat er dan dikwijls en geregeld oefeningen moeten plaats vinden.

—Het aanschaffen van eene tweede motorsleepboot voor den havendienst van Willemstad werd algemeen toegejuicht.

Ad III. Ofschoon het aangevraagde bedrag nog al hoog is en de werkzaamheden hoogst waarschijnlijk nog meer zullen kosten, betuigde men algemeen zijne instemming met dezen post, vertrouwend, dat ditmaal een grondig en afdoend onderzoek zou plaats hebben, dat tot een beslissenden uitslag in welken zin ook zou leiden.

Ad. IV. Men meende hier de opmerking niet achterwege te mogen laten, dat het stelsel in de memorie van toelichting uiteengezet ontevredenheid kweekt, waaronder de persoonlijke verhouding tusschen de ambtenaren onderling ook zal moeten lijden. En het gevaar is ook niet denkbeeldig, dat ingezetenen, die iets zouden kunnen presteeren, niet meer in gouvernementsdienst wenschen te treden, doch er de voorkeur aan geven bij particulieren in dienst te gaan of de kolonie te verlaten.

In het voorbijgaan werd er ook de aandacht op gevestigd, dat van de uitgezonden krachten niet steeds kan gezegd worden, dat zij tot de besten behooren.

Een Nieuw Ontwerp

Ontwerp-verordening houdende wijziging en aanvulling van eenige algemeene verordeningen in verband met het in werking treden van het Koninklijk Besluit van 6 Juli 1918 No. 72 (P. B. No. 61).

Memorie van Toelichting.

In nevensgaand ontwerp wordt voorgesteld eenige algemeene verordeningen te wijzigen en aan te vullen in verband met het in werking treden van het Koninklijk besluit van 6 Juli 1918 No. 72 (P. B. No. 61), houdende wijziging van de rechterlijke macht en van de rechtspleging in burgelijke en strafzaken in de kolonie Curaçao. De strekking van het ontwerp is bedoelde algemeene verordeningen met gemeld besluit in overeenstemming te brengen en hoofdzakelijk als gevolg van de overbrenging van bevoegdheden van het hof van Justitie op het kantongerecht.

Artikel 1. Daar er nu meer gerechten met dezelfde competentie naast elkander zullen staan, komen de hier voorgestelde bepalingen gewenscht voor. Ze zijn met zoodanige wijzigingen als waartoe plaatselijke toestanden nopen uit de artikelen 105, 138 en 227 van het Nederlandsche Wetboek van Strafvordering overgenomen, terwijl artikel 124 a, tweede lid, met artikel 205, tweede lid, van ons Wetboek van Strafvordering in overeenstemming is gebracht.

De termijn, binnen welken door den procureur-generaal van de vonnissen op de Bovenwindsche eilanden uitgesproken, hooger beroep moet worden ingesteld, was in het nu afgeschafte Wetboek van Strafvordering tien weken; doch is in het nieuwe wetboek op acht weken teruggebracht. Thans is gebleken, dat laatstbedoelde termijn te kort is en reeds meer dan eens was het hooger beroep onmogelijk, als de gouvernements-schoener wat lang op zich liet wachten. In verband hiermede verdient het aanbeveling in gemeld artikel 217 de voorgestelde wijziging aan te brengen.

Artikel 2. Het licht in de bedoeling het openbaar ministerie bij het kantongerecht buiten het eiland Curaçao door de gezaghebbers te laten uitoefenen en de ontvangers als substituut-ambtenaren van het O. M, aan te wijzen. Mits zij op verschillende eilanden woonachtig zijn, bestaat er geen bezwaar tegen dat zij, en ook de kantonrechters plaatsvervangers elkander binnen den overigens verboden graad van bloed- en aanverwantschap bestaan. Daar zij niet op hetzelfde eiland mogen optreden kunnen zij in dit opzicht worden beschouwd als bij verschillende gerechten werkzaam te zijn.

Het onder I voorgestelde wil dit mogelijk maken. Het woord : „onderling" geeft te kennen, dat de uitzondering niet geldt ten aanzien van den kantonrechter.

II. De omgaand rechter op de Bovenwindsche eilanden zal zich op St. Martin vestigen en van daaruit op nader vast te stellen tijdstippen St. Eustatius en Saba bezoeken.

Het onder III voorgestelde dient om eene onnauwkeurigheid uit het artikel te verwijderen.

IV. Het laatste lid van artikel 30 van het aangehaald Reglement sluit het hooger beroep uit, als op het feit geen andere straf is gesteld dan geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden. In zoodanig geval

Draadloos Nieuws. II.

Draadloos Station in Nederland.

Van het *verzendstation* der draadlooze dat een verbinding van Nederland met Indië zal tot stand brengen en dat bij Apeldoorn oprijst, verscheen reeds vroeger een beschrijving in ons blad. Hieronder volgen eenige bijzonderheden omtrent het *ontvangststation,* waaraan men te Sambeek, aldus de *Rsbde,* reeds maanden werkt. Sambeek is een wijd uitgestrekte gemeente tusschen Boxmeer en Venray. Ze bezit groote complexen heidegronden en bosschen, welke het voortvarend gemeentebestuur op allerlei manier laat cultiveeren. Uren in den omtrek is o.a. bekend de reusachtige modelboerderij Lactaria, geheel op gericht op voormalige heidegronden.

Het oog der telegrafieautoriteiten werd op Sambeek gevestigd na langdurende metingen, welke uitwezen dat de Sambeeksche hei het uitverkoren terrein was. Onder leiding van verschillende ingenieurs (voor grondwerk en telegrafie) werd aan 't werk getogen en weldra verrezen er eenige gebouwen welke nog een voorloopig karakter dragen, en ook reeds een paar der 60 meter hooge palen, welke straks de berichten uit Indië zullen opvangen. „Palen" of „masten" is hier echter het juiste woord niet, de torens zijn gebouwd als een netwerk, dat in de verte niet te onderscheiden is en op een paal gelijkt. Ze rusten op een spil en loopen van boven en van onder spits toe. In 't midden zijn ze ongeveer 2½ meter middellijn. Zoolang zulk gevaarte, dat geheel van hout gemaakt is op den grond ligt, lijkt het veel op een brug.

Lang te voren was reeds bekend. dat nu een der torens zou worden opgetrokken. Tegen half twee stroomden van alle zijden nieuwsgierigen aan. Alle dorpen in den omtrek, wier schilderachtige torens de Sambeeksche hei omzoomen, Sambeek, Vierlingsbeek, Overloon, Oploo, St. Anthonis, Boxmeer, enz., stuwden toekijkers aan.

Daar arriveerden ook de directeur-Generaal van de Posterijen en Telegrafie, de hoofdingenieur Collette en andere autoriteiten. Ook de Minister van Waterstaat had zijn komst aangekondigd, maar was verhinderd.

De „paal" lag reeds te wachten en tallooze werklieden waren druk bezig aan de voorbereidende werkzaamheden. De kabels werden gespannen, de kaapstanders gesteld, alles ging naarstig voort onder de krachtige-rustige leiding van de ingenieurs.

Als om half twee de autoriteiten waren verschenen, werd direct met het opvijzelen begonnen. Eene kleine paal van een meter of 20 stond op de plaats waar de groote aanstonds zou verrijzen ; met drie staaldraden was hij aan den grooten verbonden. De kleine vormde met den groote een hoek van 90 graden. Werd dus de kleine tegen den grond getrokken, dan stond de groote kaarsrecht overeind. Gauw gezegd, maar 't eischte veel gedraai. Takels en kabels waren echter uitmuntend en langzaam maar zeker rees het gevaarte, hetwelk natuurlijk in allerlei standen gekiekt werd. In 1½ uur werd de mast opgetrokken tot voldoening der kijklustigen, en zonder incident.

Na afloop bezichtigden de autoriteiten de terreinen, die reeds veel bewijzen van bewerking geven. Wegen worden aangelegd, enz. Reeds was men begonnen aan de uitvoering van een prachtigen verbindingsweg, die van den straatweg naar St. Anthonis dwars door de hei, langs de terreinen der draadlooze naar de spoorlijn voert, waar bij de wachtpost 37 een halte zal verrijzen.

Het wordt daar op de Sambeeksche hei binnen kort een bedrijvigheid van belang, 3 der 60 meter hooge palen roepen nu al van verre, wat er gebeuren gaat, nog een viertal zal er verrijzen. Men begint reeds te werken aan de woningen voor de ambtenaren, waarvan er spoedig een 30 tal zal gezet worden. Voorts schijnt er naar we zoo onderhands vernamen, een groote nederzetting te komen van de Reclasseeringsvereeniging, terwijl andere stichtingen weldra den nu steeds kostbaarder wordenden heidegrond zullen betwisten aan de overal opduikende ontginners Van deze laatste spant de modelboerderij „Lactaria" de kroon.

De Draadlooze verbinding met Indie.

Sedert eenige maanden worden de draadlooze telegrammen afgezonden door de beide proefstations te Malabar en Tjililin bij Bandoeng op Java, geregeld opgevangen door het proef—station te Huizen in het Gooi (Nederland.) Naar aanleiding hiervan heeft het Persbureau Vas Dias een onderhoud gehad met een deskundige, die daaromtrent mededeelde dat, aangezien vanuit Nederland nog niet draadloos kan worden terug geseind naar Nederlandsch-Indië, onlangs door het station Huizen een kabelbericht naar Indië werd gezonden, betreffende eenige bijzonderheden over de sterkte der ontvangen signalen van de beide Indische stations. De teekens van het station Malabar, waar een z. g. booglampenzender is geplaatst, worden hier belangrijk (ongeveer 10 maal) sterker gehoord, dan die van het station Tjililin, dat met een machinezender is uitgerust.

In aanmerking dient hierbij genomen te worden, dat het eerste station met ongeveer 4 maal meer energie werkt dan het tweede.

In een 19 Augustus te Huizen ontvangen draadloos telegram uit Malabar, deelt de leider der Indische stations, dr. ir. de Groot mede, dat de ontvangststerkte in Nederland van de teekens, uitgezonden door het proefstation Malabar, blijkbaar aanmerkelijk grooter is dan de ontvangststerkte in Indië der teekens, uitgezonden door het bekende Duitsche station te Nauen, dat even eens met een machinezender werkt.

Als merkwaardigheid dient te worden vermeld, dat de antenne van het Indische station Malabar niet, zooals gebruikelijk, is opgehangen aan een aantal hooge torens of palen boven den grond, doch over een 2 K. M. breede en diepe kloof in het gebergte is gespannen. Een en ander staaft op fraaie wijze de bewering van ir de Groot, dat voor het groote draadlooze station in Indië hooge torens niet strikt noodzakelijk zijn. Ook is thans wel afdoende gebleken, dat, voor het overbrengen van draadlooze berichten over groote afstanden, met booglampzenders zeer goede resultaten te bereiken zijn. (*Het Vaderland*).

Vermelding verdient nog dat dezelfde berichten, den 19 Aug. door het ontvangstation te Huizen uit Bandoeng ontvangen, ook te Nieuwkoop met gebruik van eenige kilometers lange telefoonlijnen of antennes, door een onzer telegraafingenieurs zijn gehoord.

Een nieuw Fransch draadloos station.

Het *Bol. Com.* deelde de vorige week een bericht mede van het Fransche tijdschrift *Elcelsiór* van Parijs, dat een nieuw draadloos station te Bordeaux in Frankrijk wordt gebouwd, dat alle andere bestaande stations in kracht zal overtreffen. Het zal nog 5 maal sterker zijn dan dat van den Eifeltoren, 3 maal sterker dan dat van Lyon, en bijna 2 maal sterker dan het Duitsche station van Nauen bij Berlijn. Zooals wij de vorige week mededeelden heeft Nauen de verbinding met Java (afstand 11 000 K. M.) reeds tot stand gebracht. Dit station Bordeaux, dat haar electrische golven tot op 20.000 K. M. afstand kan zenden, zal dus niet alleen alle zelfs de verst verwijderde Fransche Koloniën kunnen bereiken, doch ook welk hoofdstation waar ter wereld ook, daar de grootst mogelijke afstand slechts 20.000 K. M. bedraagt, nl. de helft van de lengte van den evenaar.

Het aantal woorden dat door dit nieuw station van Bordeaux zal kunnen verzonden worden, bedraagt 70.000 woorden per dag.

kan op geenerlei wijze tegen het vonnis worden opgekomen, noch door het openbaar ministerie, als het zich niet met de uitspraak kan vereenigen, noch door den beklaagde, als hij zich daardoor bezwaard gevoelt. En het geval heeft zich reeds voorgedaan, dat het wenschelijk werd geacht behandeling door een anderen rechter te laten plaats hebben, doch dat het artikel zich er tegen verzette. De nieuwe redactie laat steeds appèl van de vonnissen van kantonrechters toe.

Artikel 3. I. Artikel 50, eerste lid, opsommende de kosten, waartoe de veroordeeling zich uitstrekt, maakt geen melding van het aan den deurwaarder verschuldigde wegens oproepingen der zaak ter terechtzittingen en wegens comparitiën. Het is alles zins billijk, dat de verliezende partij ook in deze kosten wordt veroordeeld.

II. Ingevolge artikel 54, eerste lid vinden de bepalingen van het rechtsgeding voor het kantoorgerecht overeenkomstige toepassing ten aanzien van het hof van justitie. Aangezien het hier een college geldt, moet worden bepaald aan wien in het geval bij het aangehaalde artikel 3, tweede lid bedoeld, de vordering moet worden voorgedragen.

III. Zonder eene bepaling als deze zou het twijfelachtig kunnen zijn of bedoelde bevoegdheden aan het hof van justitie verblijven of ook op het kantongerecht overgaan.

De voorgestelde zinsnede verschaft daaromtrent zekerheid. Nu staat vast dat het besluit in dit opzicht geen verandering in den bestaanden toestand brengt.

IV. Daar artikel 84, eerste lid, een bepaling van algemeene strekking is schijnt het juister hier de algemeene benaming „rechter" te bezigen.

V. Met uitzondering van artikel 26, dat reeds in het tegenwoordige artikel 86, laatste lid, wordt aangehaald, zijn de in den aanhef van het nieuw voorgestelde vierde lid vermelde artikelen van toepassing bij het rechtsgeding voor de raden van justitie. Nu deze colleges door het kantongerecht vervangen worden, behooren deze bepalingen voortaan als voor het kantongerecht geschreven te worden beschouwd.

Bij wraking van een kantonrechter–rechter-commissaris zal een andere procedure moeten worden gevolgd als bij wraking van een rechter–commissaris, die tevens lid van een rechtsprekend college is. Om dezelfde reden moet in het nieuwe vijfde lid ook worden bepaald, ter kennis van welken rechter de verklaring van den rechter-commissaris moet worden gebracht.

Volgens artikel 8 van het besluit is de termijn van dagvaarding in burgerlijke zaken van ten minste drie vrije dagen. Voorgesteld wordt dezelfde termijn ook bij dagvaarding in strafzaken voor het kantongerecht in acht te nemen. De omgaand rechter behoeft dan niet langer dan noodig is van zijn standplaats verwijderd te blijven. Voor het hof van justitie, dat slechts op een eiland zitting houdt, geldt die overweging niet, en blijft dan ook de oude termijn gehandhaafd.

VI. Bij ontbinding van de verschillende kantongerechten zouden al de kantonrechters plaatsvervangers opnieuw moeten worden benoemd. De deurwaarders worden geacht bij het nieuwe gerecht aangesteld te zijn. Gemakshalve kan een dergelijke regeling ook voor de genoemde kantonrechters–plaatsvervangers gemaakt worden.

Artikelen 4 en 5. Nu de kantonrechter de gewone rechter wordt, verdient het aanbeveling voor de geheele kolonie een gelijke regeling te maken.

Artikel 6. Waar de declaratiën van de praktizijns niet meer aan begrooting van den rechter onderworpen zijn, behoort de algemeene bepaling van het aangehaald tarief ook gewijzigd te worden.

Artikel 7. Aangezien voortaan de kantonrechter, als rechter-commissaris optredende, op elk eiland der kolonie onderzoek in strafzaken zal kunnen doen, zal de machtiging niet steeds van te voren zijn aan te vragen en een latere goedkeuring vrijwel eene overbodige formaliteit worden. Volgens de nieuwe redactie gelast de betrokken rechterlijke ambtenaar zelf de buitengewone uitgaven.

Artikel 8. In geval in hooger beroep straf wordt uitgesproken moet de veroordeelde op het eiland Curaçao zijn straf ondergaan. Dit heeft ten gevolge dat personen, die in eersten aanleg op een ander eiland hebben terechtgestaan en van wier vonnis appèl is aangeteekend, hetzij door het openbaar ministerie, hetzij door hen zelf, in zulk een geval zich nog een zeereis moeten getroosten om zich hier de hun opgelegde vrijheidstraf te komen ondergaan. Het nieuw voorgestelde tweede lid dient om hierin wijziging te brengen.

Art. 9. Deze wijzigingen in de rechterlijke inrichting en de rechtspleging zijn bestemd om tegelijk met het meermalen aangehaalde Koninlijk Besluit in werking te treden.

INMUNITEIT OF BESMETTING.

II.

De schitterende ontdekkingen van LAVERAN en ROSS baanden den weg tot vruchtbare bestrijding der malaria en openden nieuwe perspectieven voor de ontdekking van de oorzaak van andere besmettelijke ziekten.

Reeds tijdens den Spaansch Amerikaanschen oorlog werd met zekerheid vastgesteld, dat ook de gele koorts door muskieten werd overgebracht. Nadat Cuba in het bezit van Amerika was overgegaan, leverde Dr. LAZEAR een Amerikaan het stellig bewijs hiervoor. Hij nam zijn eigen lichaam om er de proef mede te nemen. Hij liet zich door een muskiet steken, waarvan hij vermoedde, dat zij de gele koorts veroorzaakte, en die te voren een gelekoortslijder gestoken had. Eenige dagen later was ook Dr. LAZEAR door de ziekte aangetast en hij overleed zeer spoedig daarop als een vrijwilig slachtoffer in den dienst der wetenschap, maar tevens tot groot profijt van de geneeskunde en van zijn medeburgers.

Zoodra door de wetenschappelijke ontdekking van Dr. Lazear vaststond van welke zijde het gevaar kwam, begon Generaal WOOD en Dr. GORGAS onmiddelijk den strijd tot uitroeing van deze steekmug.

En toen deze maatregelen beëindigd waren, bleken de resultaten schitterend. Terwijl onder het Spaansch Bestuur er te Havana jaarlijks gemiddeld 467 menschen aan de gele koorts overleden, bedroeg dat aantal van Maart 1901 tot Maart 1902 slechts 5 personen. Na dien tijd zijn er geen personen meer te Havana aan de gele koorts overleden.

Ook Rio de Janeiro, vroeger een broeinest van de gele koorts, is door dezelfde maatregelen zoo goed als geheel bevrijd geworden van dezen geesel. In den beginne waren sommige der geneeskundigen aldaar nog in twijfel; anderen daaren tegen enthusiaste aanhangers der nieuwe theorie. Om den twist te beëindigen, werd goedgevonden de proef op de som te nemen. Onder de pas aangekomen landverhuizers uit Europa zouden eenige kerngezonde personen worden uitgezocht, en overgehaald om zich aan de besmettingsproef door de muskiet te onderwerpen. Bij eventueel ongelukkigen afloop zouden zij zelf of hun verwanten ruimschoots schadeloos worden gesteld. Het is onbegrijpelijk dat de Regeering zulk een onmenschelijke proefneming niet verboden of ten minste later niet streng gestraft heeft. Hoe het zij, de personen die zich voor deze proef lieten vinden, bezweken aan de gele koorts. De twijfelaars waren nu overtuigd en de wetenschap en de Regeering deed er haar voordeel mede.

Tegenwoordig twijfelt niemand er meer aan, dat de gele koorts feitelijk wordt overgebracht door de muskiet *Stegomyia fasciata*. Van daar de felle strijd, die overal tegen deze mug is aangebonden. Alleen de havenstad Guayaquil, in Ecuador, ook berucht als kerkhof voor de Europeanen, had zich niet veel van die hygienische maatregelen aangetrokken, totdat eindelijk Amerika besloot te Guayaquil zelf die schoonmaak ter hand te nemen.

Amerika had daar het grootste belang bij

Immers, al de maatregelen door Uncle Sam in Panama met zooveel succes ingevoerd, zouden tot niets dienen, wanneer voortdurend het gevaar bleef bestaan, dat door transito reizigers van het nabije Guayaquil de gele koorts weer binnen de Kanaal-zône zou worden ingevoerd. Geldgebrek en politieke woelingen beletten het Gouvernement van Ecuador die kostbare campagne tegen de muskieten zelf te bekostigen. Doch de Vereenigde Staten nam zelf dien last op en oefende zijn druk uit, zoodat er niet viel tegen te stribbelen. Nu reeds is al zooveel bereikt, dat onlangs in Juni ll. geconstateerd werd, dat de maand Juni van dit jaar de eerste maand is geweest, dat geen enkel geval van gele koorts daar is waargenomen. Ook daarmede is Amerika nog niet tevreden. Den 20 September ll. kwam bij het Congres in Washington een wetsvoorstel voor een leening van 4 milijoen pesos ten laste van het Stadsbestuur van Guayaquil en door de Amerikaansche Regeering gewaarborgd, om daaruit de kosten te bestrijden van den aanleg van een waterleiding om die stad van goed drinkwater te voorzien. De uitvoering van het werk zal komen te staan onder de technische leiding van den Brigidier Generaal William C. Gorgas, vroeger Chef Militair Dokter in het Amerikaansche leger.

Ook ons eiland heeft jaren lang in zeer kwaden reuk gestaan als een haard van gele koorts.

M. D. TEENSTRA, die tweemaal onze kolonie bezocht in 1828-29 en in 1833-34 zegt in zijn werk: *De Nederlandsche West Indische Eilanden* dl. I. bl. 175.: „Oude lieden herinneren zich, dat deze ziekte in de laatste helft der vorige (XVIIIe) eeuw, twee of drie malen Curaçao heeft bezocht."

In het jaar 1803 stierf het grootste gedeelte van het garnizoen, hetwelk Curaçao na den vrede van Amiens had overgenomen, alsmede de equipages der fregatten, *Medusa*, *Ceres* en *Kenau Hasselaar*."

„Ook ontstond diezelfde ziekte onder de hier overgevoerde Engelsche troepen in 1807, zoodat er dagen waren, dat er 19 à 20 lijken in hunne hangmatten genaaid en in zee geworpen werden; somtijds spoelde de zee deze lijken weder binnen de haven, zoodat men dezelfde weder naar buiten moest slepen."

„Ook van een Engelsch linieschip, dat hier een geruimen tijd moest blijven liggen, stierf het scheepsvolk grootendeels uit, waarna de Engelschen een garnizoen van negers naar Curaçao zonden, welke het klimaat beter konden verdragen, zoodat de buitengewone sterfte nu ophield."

„In de jaren 1818 kwam deze ziekte weder opnieuw te voorschijn zoodat een groot gedeelte van het scheepsvolk van het fregat *Eurydice*, de brik *Zwaluw* en van verscheidene grootere en kleinere koopvaardijschepen uitstierf."

„Deze ziekte noemt men in Curaçao ook de rotkorts."

„Tusschen de jaren 1838-1880," zoo zegt de *Encyclopedie van West-Indië*. (i. v. *Epidemieën*), werd de kolonie negenmaal bezocht. Na dien heeft de ziekte zich telkens weer vertoond beperkt blijvende tot enkele gevallen, behalve in 1894 en 1898 toen er resp. 60 en 16 gevallen waren. Van af 1909 is de ziekte er niet meer voorgekomen."

Alle schrijvers zijn het er over eens dat deze ziekte in onze kolonie niet endemisch (inheemsch) is, maar steeds van buiten af werd ingevoerd. Zoo zegt VAN LEENT p. 112: „La maladie, toutes les fois qu'elle y est apparue, a été importée à Curaçao par la navigation.".

En daarom, sinds de Panama-Kanaal-zône van de besmetting gezuiverd werd, is het gevaar voor onze kolonie zoo aanzienlijk minder geworden. In geringe mate bestaat nog het gevaar, om langs dien weg besmet te worden, zoolang Guayaquil niet geheel is schoongeveegd. In geringe mate, omdat de afstand van Guayaquil naar Curaçao te groot is en de lijders aan die ziekte bij hun passage door het Kanaal allicht zullen opgemerkt en daar in quarentaine achtergehouden.

Zoo blijft alleen nog het gevaar dat wij van uit de havens der overige Antillen of van Venezuela zouden besmet kunnen worden.

Berichten uit de Kolonie.

St Elisabets-Gasthuis.

Een zeldzaam merkwaardige gebeurtenis had ll. Maandag in het St Elisabeths-Gasthuis plaats.

Iets wat gedurende de 64 jaren van zijn bestaan nog nooit gebeurd was. Dien morgen kwamen met de *Stuyvesant* 9 nieuwe Zusters tegelijk voor het Hospitaal aan. Zooveel tegelijk waren er nog nooit gekomen. Doch het was ook hard noodig. Wie eenigzins bekend is met wat er in het St Elisabeths–Gasthuis omgaat, weet dat er in de laatste jaren al te veel van de krachten der Zusters gevorderd werd, zoodat nieuwe hulp dringend noodzakelijk was. Gelukkig dat de Zeer Eerw. Moeder Ignatia, de Algemeene Overste van de Gasthuiszusters van Breda, nu de oorlog voorbij en de zee weer veilig was, terstond getracht heeft dat tekort aan te vullen.

In het jaar 1900 vertrok van hier na een vierjarig verblijf op Curaçao wegens ziekte de Eerw. Zuster Dionisia, die onder Moeder Urseline de post van 2e Overste vervuld had. Deze Zuster Dionisia is nu teruggekeerd om hier een persoonlijk onderzoek namens de Algemeene Overste omtrent den toestand van het Gasthuis en de Zusters in te stellen en dan na korten tijd weer naar Holland terug te keeren.

Onder haar geleide kwamen tevens de volgende 8 nieuwe Zusters: de Eerw. ZZs BONIFACIA, JULIENNE, TEOFILA, HUMILIANA, SEBASTIANA, MARTINIA, CONSTANS en GEMMA.

Drie dezer Zusters zijn gediplomeerd als ziekenverpleegsters, en sommige harer reeds verscheidene jaren bij den hospitaaldienst en in de operatiekamer werkzaam geweest. Ook onder dit opzicht dus een prachtig aanwinst.

Wij heeten hen allen van harte welkom, en hopen dat ze nog tal van jaren in onze Kolonie tot heil der zieken mogen werkzaam zijn.

Aruba.

Maandagavond is de Apostolisch Vicaris Mgr. M. G VUIJLSTEKE met de „Lelia" in gezelschap van den Eerw Pater R BÜHRS naar Aruba vertrokken en is gisteren avond met de „Estelle van daar hier weer teruggekeedr.

Hoog Bezoek.

Vorige week Vrijdag 's morgens ten 10 uur bracht Mevrouw HELFRICH en dochter een bezoek aan het Pensionaat van Welgelegen. Een uur later kwam ook de Gouverneur vergezeld van zijn militairen adjudant en den Heer MEERDINK Inspecteur van het Onderwijs in onze kolonie daar aan om alles in oogenschouw te nemen.

Welkom.

Met de *Stuyversant* is Maandagmorgen hier aangekomen de Heer Mr. J. A. Schagen van Leeuwen, oud lid van het gerechtshof van Pretoria, benoemd tot omgaand rechter voor de Bovenwindsche Eilanden, die de volgende week met de *Estelle* de reis daarheen zal aanvaarden.

Garnizoen.

De volgende week van Maandag 13 tot Donderdag 30 October zullen de troepen van het garnizoen afwezig zijn om op fort Beekenburg en Caracasbaai schietoefeningen te houden in de richting naar zee.

Scheepvaartberichten.

De K. W. I. M. publiceert sinds eenige dagen haar nieuwe vaarttrajecten. Zij geeft daarbij uitvoering aan haar plannen, die reeds vóór den oorlog geprojecteerd waren, doch toen opeens onmogelijk werden gemaakt.

Lijn A. omvat de oude route van Amsterdam, Paramaribo, Demerare, Trinidad, de havens van Venezuela, Curaçao, Haiti, New-York. Naar het schijnt vertrekt van deze lijn elke maand omstreeks den 4 of 5den een boot uit Amsterdam. Den 4 Sept vertrok de *Venus* en den 5 October de *Prins Frederik Hendrik* uit Amsterdam.

Lijn B. met de nieuwe booten *Stuyvesant* en *Orijnssen* van Amsterdam vertrekkend tusschen den 10 en 12 van elke maand naar Paramaribo Trinidad, La Guayra, Curaçao, verder een nieuwe route volgend langs Baranquilla, Cartagena, Puerto Limon, Colon en terug.

Tot dezelfde lijn behooren ook de *Oranje Nassau* en de *Stella*, doch deze booten gaan direct van Amsterdam naar La Guayra, Curacao en verder langs dezelfde havens naar Colon.

Eindelijk *Lijn* C blijft alleen tusschen New-York, Curaçao, Paramaribo varen met dezelfde havens en tusschenstations gelijk vroeger.

Tot deze lijn behoort tot nu toe alleen *Prins Willem I.*

— De *Alkmaar*, van de *Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij*, waarvan wij de komst reeds geruimen tijd geleden hebben aangekondigd, is Woensdagavond half 6 onze haven binnengevallen.

Deze boot maakt de reis van Rotterdam via Curaçao en Colon naar Valparaiso.

De *Alkmaar* meet 6944 bruto en 4414 netto register ton. De boot kwam hier om 1500 ton stookolie te halen bij de Curaçaosche Petroleum Mij. Deze lading van 1500 ton olie is voor de *Alkmaar* toereikend om niet alleen de reis naar Valparaiso voort te zetten, doch zelfs om naar Holland terug te keeren en ook dan nog Curaçao weer te bereiken. Ofschoon eigenlijk vrachtboot waren er toch nog 12 passagiers van Rotterdam voor Colon aan boord.

De *Alkmaar* vaart onder commando van kapitein W. VAN POPTA

Zooals men ziet is de *Alkmaar* nog op verre na *niet* de grootste boot, die onze haven is binnen gekomen.

De *Alkmaar* heeft 16000 ton waterverplaatsing, en heeft de reis van Holland naar Curaçao gemaakt in 16 dagen.

De *New York City*, toeristen boot die in 1911 hier binnen kwam, spant nog steeds de kroon met 10799 br. reg ton.

Daarna volgt de „Alfonso XIII. met 7842 br. reg. ton, daarna de *Europa* met 7810 en de *Hollandia* met 7291 br. reg. ton.

Romantische Geschiedenis.

Een jongen was op St. Eustatius opgesloten in de gevangenis wegens diefstal. Deuren waren voorzien van slot en grendel, toch wist de jongen de deuren uit de hengsels te lichten en kwam zoodoende in de vrije natuur. Doch hij wilde nog vrijer zijn, daarom ging hij naar den zeekant, en zwom naar een van de zeilschepen (Lucile) behoorende aan den Heer Johnson, lichtte 't anker en ging er heel alleen vandoor. Zijn plan was om naar Marigot (de hoofdplaats van het Fransche gedeelte van St. Martin) te gaan, en voor te geven dat hij door storm was overvallen en dat alle opvarenden over boord waren geslagen.

Door het breken van den „boom" (die onderste langen paal die aan 't groote zeil van onderen bevestigd is) kon hij zoover niet komen en ging toen maar naar Saba.

Maar daar kon hij niet ankeren, en liet daarom het schip maar op de rotsen te pletter loopen en ontkwam zelf. Op Saba werd hij gepakt door den Heer Rigaud, wn. Gezaghebber aan wien deze sinjeur nog van St. Eustatius bekend was en per mailboot werd hij dus weer naar zijn oude gevangenis teruggebracht. Met dat alles is Mr Johnson zijn zeilboot kwijt.

Saint Martin.

Op Saint Martin blijft het nog steeds gisten. De gemoederen worden nog meer opgewonden De Heeren Weymouth, Nisbet en Watthey schijnen daar de leiding der beweging in handen te hebben. Zij hebben nu hun verlangens en wenschen in een rekest aan Hare Majesteit neergelegd, dat nu bij genoemde Heeren ter onderteekening ligt.

In een 17 tal punten hebben zij hun gedachten samengevat, die op het volgende neerkomen.

Sedert 1845 is St. Martin afhankelijk van Curaçao. Doch een dergelijke regeling is verouderd en voor de goede ontwikkeling van de sociale en economische toestanden van het eiland is nu een andere regeling hoogst gewenscht. De verbinding met Curaçao is gebrekkig, vandaar dan ook dat de administratie zoo defect is. Op die wijze is een goede uitvoering der bestuursmaatregelen dan ook feitelijk onmogelijk. Als bewijs hiervoor wordt het artikel van MR. B. DE GAAY FORTMAN aangehaald in het Juni–nummer van *West–Indische Gids*, getiteld: *De rechtsbedeeling op onze Bovenwindsche Eilanden enz.*

De bewoners der Bovenwindsche Eilanden staan achter bij die der Benedenwindschen Eilanden, die onmiddelijk accés hebben bij de Rechtbank, een recht dat hun reeds sedert 14 jaar ontnomen is.

Zij kunnen hun schulden niet meer realiseeren op hun eigen eiland. Zij zijn ontevreden over de jongste wijziging van het Regeerings reglement, waarbij aan den Gouverneur van Curaçao het recht wordt toegekend de gezaghebbers der eilanden te schorsen en te ontslaan.

Daarbij komt het verschil in ras, gewoonte en taal tusschen de bewoners van de Boven- en de Benedenwindsche Eilanden.

Vandaar gemis aan eenheid.

Zoolang daarom de Regeering van het Moederland hun geen eigen Raad geeft, is de hoop opgegeven voor de voorspoedige ontwikkeling van het eiland. Zij zelf zijn best in staat hun eigen bronnen van welvaart te ontwikkelen, zooals van zout, katoen, visscherij enz, waarvoor zij van Holland toch geen hulp krijgen.

Doch als ze een eigen bestuur krijgen, kunnen de kleine planters dezelfde voordeelen genieten als nu ook op St. Eustatius plaats vindt.

De Regeering van Holland moet belang stellen en een overzicht krijgen in den zoutoogst van St. Martin en een afzetgebied voor hun zout zoeken, zooals Engeland gedaan heeft, dan kan al het zout geoogst en verscheept worden. Nu gaat alles te primitief.

Ingeval St Martin een eigen bestuur krijgt, zullen ook de inkomsten van het eiland van zelf stijgen ten gevolge van de vermindering van de tegenwoordige groote uitgaven van administratie en transportkosten.

Ofschoon zij maar een klein volk zijn, geven intellectueele en moreele factoren dezelfde rechten als aan groote volken.

Daarom afscheiden van Curaçao en direct afhankelijk van het Moederland.

Onze lezers op Saint Martin zullen zeker wel ten volle overtuigd zijn, dat al deze redeneeringen sluiten als een bus, en dat Hare Majesteit moeielijk iets anders kan doen dan er haar koninklijk *fiat* onder te plaatsen.

Hier op Curaçao, waar men buiten de agitatie staat en kalmer oordeelt, zal men er wel anders over denken.

Nu eindelijk door de komst van den Heer Mr. Schragen van Leeuwen het mogelijk is geworden een ommegaand rechter voor de Bovenwindsche Eilanden te benoemen, is alsvast één der grieven weg genomen. Als

men geduld heeft, zal het met de rest ook wel in orde komen. De volgende maand gaat de Gouverneur een bezoek brengen aan de Bovenwindsche Eilanden en wij vertrouwen dat Zijn Exc. door zijn beleid, dat al zoo veel goeds in Oost-Indië en ook reeds hier op Curaçao tot stand heeft gebracht, deze aangelegenheid eveneens tot een gelukkige oplossing zal weten te brengen.

De nieuwe Rechtspleging in onze Kolonie.

Donderdag 9 October heeft de Koloniale Raad zonder hoofdelijke stemming of gedachtenwisseling het ontwerp verordening aangenomen, houdende wijziging en aanvulling van eenige algemeene verordeningen in verband met het in werking treden van de nieuwe rechtspleging, hetgeen blijkens Publ. Blad 1919 No 70 op den 1sten November a. s. is bepaald.

Met ingang van dien dag zijn, ingevolge een gouvernements-besluit afgekondigd bij Publ. Blad 1919 No. 67, de kantongerechten op Curaçao Aruba en Bonaire ontbonden.

Als rechter in het kanton op de drie *Benedenwindsche* Eilanden is *voor den tijd van één jaar* aangewezen het lid van Hof van Justitie MR. CH. DE LA TRY ELLIS en als rechter in het Kanton op de drie *Bovenwindsche* Eilanden het lid van het Hof Mr. J. A. Schagen van Leeuwen, welke laatste in den loop der volgende week met den gouvernementsschoener *Estelle* naar St. Martin N. G. vertrekt.

Gebrek aan Circulatiemiddel.

Naar aanleiding van de aanneming van het ontwerp-verordening door den Kol. Raad, op 29 September tot uitbreiding van het bankbiljetten-kapitaal van de *Curaçaosche Bank*, bevatte de *Vrijmoedige* sergiteren het volgende artikeltje:

„Reeds geruimen tijd doet zich hier de behoefte gevoelen van meer circulatiemiddel. Nu zal wel de uitbreiding eenigzins in die behoefte voorzien, doch wij vreezen, dat wij daarmede nog niet afdoende geholpen zijn. De geringe metaal-dekking van het in omloop zijn de kapitaal aan bankbiljetten, die ter sprake gebracht werd in de zitting van den Raad, gevoegd bij de wegens den oorlog ingestelde regeling van niet inwisselbaarheid der bankbiljetten, maken het tot een eenigzings riskante onderneming voor de Curaçaosche Bank om door te blijven gaan met uitbreiding van haar bankbiljettenkapitaal. Zou het daarom geen aanbeveling verdienen om ook aan een ander hier gevestigde cre[illegible] Curaçaosche Bank [illegible] behoorlijke metaal-dekking te hebben en bovendien ten allen tijde gehouden zal zijn tot de inwisseling harer biljetten,— het recht van uitgifte van bankpapier toe te kennen?

Wij opperen dit denkbeeld, omdat het ons bekend is, dat het emissierecht reeds vrij geruimen tijd geleden ten behoeve van de Maduro's Bank is aangevraagd Wij weten niet of er eenige beslissing in de zaak genomen is, doch achten het in ieder geval in het belang van het algemeen de aandacht op dit verzoek te vestigen.

Onze voorliefde voor de Maduro's Bank laat zich gereedelijk verklaren. In de eerste plaats is zij een specifiek Curaçaosche instelling, die opgericht is door het energiek en oordeelkundig beleid van een van de meest vooruitstrevende handelshuizen van de kolonie, welker firmanten allen de voornaamste aandeelhouders zijn, en alleen daarom reeds voldoenden waarborg oplevert dat het recht van uitgifte van bankpapier toe in het welbegrepen belang van de bevolking dezer kolonie, zal worden aangewend. In de tweede plaats mogen wij, in alle oprechtheid aannemen, dat de Maduro's Bank, wegens hare degelijke leiding door bekende landgenooten en hare reeds betoonde hulpvaardigheid aan het publiek, volkomen gerechtigd geacht mag worden tot verkrijging van het door ons bedoelde recht.

Hoe het ook zij, een betere en spoedige voorziening in de gevoelde behoefte aan meer circulatiemiddel is hoogst gewenscht. Wij twijfelen niet of deze zaak zal de volle aandacht van ons actief nieuw Bestuur in beslag nemen.

Verdronken.

Gisteren morgen werd op het Rif achter de schietbaan het lijk van een Bonairiaansche vrouw gevonden. Het lijk lag aan den kant met het hoofd voorover in het water, met loshangende haren. Het gezicht met bloed, waarschijnlijk veroorzaakt doordat het voorhoofd en een gedeelte van het gelaat door de beweging van het water geheel ontveld was. Alle gedachten aan zelfmoord schijnt bij dit ongeluk te zijn uitgesloten.

Het lijk werd ter schouwing naar het St. Elisabeths Gasthuis overgebracht.

De Pioneer.

De driemastschoener „Pioneer" van de firma Maduro & Sons, die den 13 van de vorige maand haar eerste reis aanvaardde naar New-York, is daar behouden en wel den 6 October aangekomen.

Een nieuwe Commissie.

Met het oog op het feit, dat het noodzakelijk is, dat er naar middelen wordt uitgezien om de koloniale kas te stijven en de financieele lasten van het Moederland ten opzichte der kolonie eenigzins te verlichten, heeft de Gouverneur een commissie benoemd om hem ter zake van advies te dienen; in deze commissie zijn benoemd tot lid en voorzitter de heer A. B. J. Prakken, Administrateur van financien, tot lid en ondervoorzitter de heer H. Statius Muller Inspecteur der belastigen, tot leden de heeren A. A. Boom, Morris E. Curiel, C. G. de Haseth Cz., C. H. Jonckheer Wz, R. S. de Lannoy, Julius L. Penha, A. G. Statius Muller en B. E. van der Veen Zeppenfeldt; en tot secretaris de heer P. L. Gorsira, hoofdcommies.

Nieuwe Notaris.

In plaats van wijlen den Heer Corn. Gorsira, is door den Gouverneur benoemd tot notaris de Heer J. J. Beaujon, laatstelijk Advocaat-Generaal, tevoren districtmeester van het 2e en 3e district.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7,30 uur Oversijde.

1. T zal wel kunnen. March — P. A. Stenz
2. Paragraph III Ouverture — F. von Suppé
3. Venus Reinen Valse — J. Gung'l
4. Mosaique sur Mignon — A. Thomas
5. Le Merle Blanc Polka pour Piccolo — E. Domaré
6. Selection der Graf von Luxemburg — F. Léhar
7. Te Adoro Donsa — A. Pasarell
8. The Globe Trotters Galop — A. Laurendeau

Officiëele berichten.

Aan den heer J. F. Haayen, Gouvernements Secretaris en Ambtenaar van den Burgerlijken Stand alhier is om gewichtige redenen verlof verleend tot en met den 31sten dezer.

Aan den heer H. Rosberge[illegible] op zijn verzoek eervol ontslag verleend als beambte aan de kliniek en polikliniek voor venerische ziekten alhier, en de heer J. G. Thijssen is als zoodanig benoemd.

Aan den districtmeester op Aruba W. M. F. Kuiperi is tot herstel van gezondheid twee maanden verlof [illegible] bepaald, dat de werkzaamheden van den Burgerlijken Stand in het 2e, 3e en 4e district van Aruba in de Oranjestad zullen worden verricht, terwijl de ambtenaar van den Burgerlijken Stand te Oranjestad de huwelijken zal moeten voltrekken in de stad of in de daarvoor aangewezen plaatsen in die districten.

De heer J. J. Beaujon is eervol ontheven van de verdere waarneming der functien van Advocaat-generaal bij het Hof van Justitie in de kolonie en wederom hersteld in zijn functien van districtmeester van het 2e en 3e district; aan hem is wegens tienjarigen onafgebroken dienst een jaar verlof verleend, gedurende welken tijd hij aangewezen is om het ambt van notaris alhier waar te nemen.

De heer E. S. C. de Veer Abrahamsz is eervol ontheven van de verdere waarneming der functien van kantonrechter alhier en wederom hersteld in zijn functien van Advocaat-generaal bij het Hof van Justitie in deze kolonie.

De heer Mr. W. Ch. de la Try Ellis, lid van het Hof van Justitie is tijdelijk belast met de functien van kantonrechter alhier.

Bevorderd zijn: de eerste commies W. A. C. Willemsen tot hoofdcommies; de tweede commies J. H. A. W. Sprock tot eersten commies; de adjunct-commies R. F. W. Boskalon tot tweeden commies, de klerk A. J. C. Henriquez tot Adjunct-commies; de tweede klerk J. M. S. van Eps tot eersten klerk, en de tweede beambte C. F. Boskaljon tot tweeden klerk.

Aan Mevr. N. J. C. van Breemen-Kruyt, is eervol ontslag verleend als lid der examencommissie alhier; de heer H. J. Vooren is als zoodanig benoemd, en Mevr. Van Breemen voornoemd en de heer H. Scholtens tot plaatsvervangende leden.

Aan den Roomsch Katholieken geestelijke van den 2den rang alhier P. A. M. Buhrs is tot herstel van gezondheid een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den onderwijzer tweede klasse aan de Hendrikschool alhier S. van de Vrede is tot herstel van gezond heid een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den Havenmeester en Loode alhier C. B. Debrot is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan den loodsroeier A. Ravenstein is tot herstel van gezondheid acht dagen verlof verleend.

Met ingang van den dag van inwerkingtreding van het Koninklijk besluit van 6 Juli 1918 No. 72 (P. B. N. 61) zijn de Gezaghebbers, ieder voor zooveel het eiland of de eilanden onder zijn bestuur betreft, aangewezen om het openbaar ministerie bij het Kantongerecht uit te oefenen; en de ontvangers op de eilanden buiten Curaçao, ieder voor zooveel het eiland waar hij gevestigd is, betreft, bevoegd verklaard om zoo noodig het openbaar ministerie bij het Kantongerecht waar te nemen.

Voor het tijdvak 1 Novemb. 1919 tot en met 31 October 1920 zijn benoemd als rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden het lid van het Hof Mr. W. Ch. de la Try Ellis; en als rechter in het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden het lid van Hof Mr. J. A. Schagen van Leeuwen.

Correspondentie.

Tot onzen spijt ontvingen wij het artikel van HUISVLIJT te laat, om het nog in dit nummer op te nemen. De volgende week krijgt het zeker een beurt.

Buitenland.

Kardinaal Mercier te New-York.

Den 9 September is Kardinaal Mercier de beroemde aartsbisschop van Mechelen (Belgie) te New-York aangekomen. De Kardinaal maakte de reis over den Oceaan aan boord van de Stoomboot *Agamemnon*.

Meer dan 1 000 vaartuigen met leden van de *Knights of Columbus* en der religieuse orden omringden de stoomboot, die geheel gepavoiseerd was, bij zijn aankomst.

De ontvangst van den Kardinaal was even schitterend als van Generaal Pershing, ofschoon er de grootsche troepenrevue aan ontbrak.

Den 11 September vertrok Kardinaal Mercier, de Primaat van Belgie naar Baltimore om een bezoek te brengen aan Kardinaal Gibbons. Dáár zal Kardinaal Mercier een conferentie beleggen en eenige redevoeringen houden in het bijzonder ook om aan het Amerikaansche volk den dank van Belgie over te brengen voor de hulp door de Vereenigde Staten verleend gedurende de veelbewogen dagen dat de Duitsche troepen het land bezet hielden.

Een zwerm van reporters van de [illegible] York en Washington vergezelt den Kardinaal. De Kardinaal zal tegenwoordig zijn bij de Plechtige Lijkdienst voor de zielerust van de krijgers die in den oorlog gevallen zijn.

Den 16 September keerde de Kardinaal weder met den trein uit Baltimore in New York terug. Zijn Eminentie was vergezeld van George J. Gillespie, het hoofd van de comité van ontvangst, door de geestelijken Mgr. John J. Dunn, kanselier van het diocees van New-York, door Mgr. de Wachter, prof. Weuls en den Heer Dessin. Eenige minuten werd vertoefd in de salonwacht kamer van het station, waar Z. Em. zich onderhield met de leden van het comité, waarna de Kardinaal met gevolg zich op weg begaf maar het aartsbisschoppelijk Paleis van Mgr. Hayes in de Avenue Madison en 50e straat.

Den volgenden dag had de Pontificale Requiemmis plaats voor wijlen Kardinaal Farley, den vorigen aartsbisschop van New-York, waarbij ook Kardinaal Mercier tegenwoordig was. Deze plechtigheid is een der meest indrukwekkende geweest die ooit te New York plaats vond. De kolossale kathedraal van St Patric was geheel gevuld door de menigte saamgesteld uit alle klassen der Maatschappij.

De processie der geestelijkheid kwam door de poort van de 50e straat en trok toen het ruime tempelgebouw rond, vooraan de cruciferarius gevolgd door 2 00 acolyten, 30 paters dominicanen, 4 00 prelaten, 40 huisprelaten, 10 bisschoppen, de aartsbisschop Mgr. Hayes en eindelijk Kardinaal Mercier.

Volgens de Amerikaansche bladen waren 7 50 prelaten bij deze plechtigheid tegenwoordig.

Het mannen- en kinderkoor stond onder leiding van den dirigent Herman Unger.

De Pontificale Requiemmis werd gezongen door Mgr. Hayes, geassisteerd door Rev. James H. Mc. Hean en James F. Flood als diaken en subdiaken.

Als ceremoniarius fungeerde Rev. Joseph P. Dineen, terwijl de lijkrede werd uitgesproken door Rev. Joseph N. Mooney.

In den middag had de officieele receptie van den Kardinaal plaats in de City Hall, waar Z. Em. door den burgemeester Hylan werd welkom geheeten.

HAVEN-NIEUWS
VAN 2 OCT. — 13 OCT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	Johanson	2 Oct	Maracaibo	6 Oct	La Guaira
Caracas	Hichborn	2	Pto Cabello	2	New York
Lijsefiord	Gausel	5	Maracaibo	7	Maracaibo
Holbrook	Kolford	2	Pto Cabello	2	Colon
[illegible]	[illegible]	3	Pto Cabello	3	Pto Colombia
Fanka	Lunder	3	Norfolk	7	Colon
Stuyvesant	Abetus	6	La Guaira	6	Pto Colombia
Samson	Sulbana	5	Maracaibo	6	Maracaibo
Willemstad	Sulbana	5	Maracaibo	6	Maracaibo
Merida	Johanson	8	La Guaira	10	Maracaibo
[illegible]	Boer	7	Suriname	8	Haiti
Pr. Willem I	de Bruin	7	Haiti	10	La Guaira
Alkmaar	Pepta	8	Rotterdam	12	Colon
Zulia	Morris	11	New York	12	New York
Philadelphia	Goodman	10	San Juan	10	La Guaira
Lijsefiord	Gousel	11	Maracaibo	12	Maracaibo
Grove	Knudson	9	Norfolk	?	?
Venus		12	Pto Cabello	13	Haiti

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Florence Stea	1	Barbados	*Strana*	1	Maracaibo
Maria	2	Bonaire	*Florence Stea*	2	Aruba
Estelle	3	Bonaire	*Carlota*	2	Maracaibo
Monte Libano	3	Pto Cabello	*Ibis*	2	La Vela
Fedalma	3	Bonaire	*Frieda*	3	Maracaibo
Abeona	5	Martinique	*India*	4	San Juan
Maria	5	Rio Hacha	*Lelia*	5	Aruba
La Providencia	5	La Vela	*La Providencia*	6	La Vela
Veneela	5	Maracaibo	*Monte Libano*	6	Bonaire
Esperanza	6	Maracaibo	*Hirondelel*	6	Martinique
Maracaibo	6	Maracaibo	*Estelle*	6	Aruba
Lelia	6	Bonaire	*Esperanza*	7	Maracaibo
Marina	6	Maracaibo	*Fedalma*	8	Bonaire
Meda	8	Bonaire	*Pr Restrepo*	8	Martinique
Republica	8	St Doming	*20 de Julio*	8	Aruba
Pluma de Oro	8	La Vela	*Juanito*	8	St Doming
Lelia	9	Aruba	*Nereida*	8	Pto Cabello
Stanly	9	Aruba	*Stanley*	8	Martinique
Estelle	10	Aruba	*Lelia*	10	Bonaire
Carmen Josefa	10	Pto Cabello	*Esperanza*	10	Maracaibo

In de vergaderzaal van het gemeentebestuur werd door den Burgermeester Hylan aan Kardinaal Mercier het eereburgerschap van de stad New-York aangeboden. Ook deze plechtigheid werd door een zeer groot aantal eminente wereldlijke en geestelijke personen bijgewoond.

Na de benoeming tot eereburger van New-York, zeide de kardinaal dat zijn bezoek aan New-York hem immer in de gedachte zou blijven als de meest gedenkwaardigste oogenblikken van zijn leven.

De eer die hem sooeven door deze stad geschonken wes, zou hij aan zijn opvolgers overleveren als een teeken van broederschap tusschen twee volken, die samen gestreden en geleden hebben.

In den avond van dien dag had een receptie en schitterend banquet plaats in Waldorf Astoria.

Zelfs in Porto-Rico worden pogingen aangewend om Kardinaal Mercier over te halen een bezoek aan dat eiland te brengen. Mgr. Jones, bischop van Porto-Rico vertrok den 19 September met de stoomboot *Brazos* naar New-York, voorzien van een schrijven van den Heer Saldaña, belgisch consul in Porto-Rico, om Kardinaal Mercier uit te noodigen.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Sept. 1919 aandeden met vermelding van hunne gezamenlijke inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Sept.	109	18,344	16,707	32	187.703	116,870
Vorige maanden	885	136,592	124.836	238	1.300.157	811.987
Totaal.	994	154.936	141 543	270	1,487.860	928.857

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Zeilvaart.

Gedurende de maand September 1919.

Binnengekomen VAN		*Uitgezeild* NAAR	
Aruba	13	Aruba	19
Barahona	1	Barahona	1
Barbados	4	Barbados	4
Bonaire	30	Bonaire	27
Ciudad Bolivar	1	Bovenw Eilanden	1
Columbia	2	Columbia	1
Fort de France	1	La Guaira	5
La Guayra	3	La Vela de Coro	13
La Vela de Coro	13	Maracaibo	14
Maracaibo	18	Martinique	1
Martinique	2	New York	1
Mayaguez	1	Pto Cabello	13
Pampatar	2	Pto Sucre	1
Pto Cabello	12	Sta Martha	1
Pt Rico	1	Sto Domingo	2
San Juan	1		
Sto Domingo	1		
Trinidad	1		
Tucacas	1		
Van Zee	1		
total	109	total	104

Buitenland.

Nog duurder kleeding?

De „Times" zegt dat de klachten over de schrikbarende duurte van de kleeding en vooral van wollen stoffen steeds luider worden en voorspelt dat de verwachting, dat de prijzen weldra zullen dalen, ijdel zal blijken. Waarschijnlijk zullen ze nog geruimen tijd oploopen.

Katholiekendag te Berlijn.

In Oberschöneweide, een voorstad van Berlijn, heeft in Augustus de achttiende katholiekendag voor de bewoners der Marken plaats gehad. Er waren meer dan 15,000 deelnemers. Bij den feestelijken optocht des middags werden meer dan 180 vaandels geteld.

Hongarije.

Rare zaken komen er aan het licht nu de Bolsjewieksche heeren uit Hongarijë zijn verdwenen. Het raarst van alles is en blijft natuurlijk, dat eenige niet-proletariërs den baas spelen en dat de geringgeloorde, werkelijke proletariërs zich laten wijsmaken, dat dit nu de dictatuur van het proletariaat moet heeten.

Daarnaast komt het feit te staan, dat die heeren zich vijanden noemen van het kapitaal, maar achteraf blijken zij kisten vol goud en kasten vol bankbiljetten voor hun eigen *persoon* te hebben bijeengezameld. Uit tal van Hongaarsche plaatsen komen nu berichten, dat de gemeentekassen, spaarbanken enz totaal leeg zijn; de inhoud verdween met de gevluchte vijanden van het kapitaal.

Er is nog meer.

Te Weenen vond men in het Hongaarsch gezantschap bommen, die bestemd waren volgens getuigenis der lieden, die geld ontvingen om ze te gooien of te leggen, voor bepaalde journalisten en drukkerijen, het eerst natuurlijk zij de clericalen.

In den zak van Samuely vond men na zijn dood een niet verzonden brief, waarin hij de arbeidersraden in de Oostenrijksche stad Vöslau vroeg, waar toch de wapens bleven, die in Hongarijë zouden komen. En nu blijkt, dat die arbeidersraden uit sociaal-democraten bestaan, die onlangs de wapens bij de burgerij in beslag namen om de orde te handhaven......

Men kan hier conclusies trekken.

Onderwijs in de Moedertaal..... voor de Negers in den Congo;

De Belgische Minister van koloniën de heer Franck, heeft gansch zelfvoldaan meegedeeld, dat het onderwijs in den Congo in de moedertaal der negers zal gegeven worden. *Dit* is, zoo zegt de Minister, het eenige middel om het zedelijk en geestelijk peil der Congozwarten te verhoogen, zegt.

De Bakongo's, de Basoko's en al de andere natuurkinderen uit Afrikaansche oerwouden zullen dus van het door al de paedagogen gevierde recht op onderwijs in de moedertaal, naar harte- en leerlust kunnen genieten. Wij Vlamingen benijden hen en terecht. Meer mogen we niet, ziet u.... „Jacobijn" ligt nog te frisch in 't geheugen. Zullen de negers ooit bevroeden, dat de landgenooten van den blanke, die hun het onderwijs in eigen taal schonk, zelf van dit elementaire recht verstoken zijn?

„Tongerloo's Tijdschrift", het tijdschrift der Norbertijnen, vraagt: „Is Vlaanderen vrij?"

Vrij! Wij Vlamingen! een vrij volk!

De Polen, onder Duitsch bestuur, werden onderwezen in 't Duitsch, aangevoerd in 't Duitsch. Waren zij een vrij volk? Neen, zij waren niet vrij.

De entente-mogendheden en de Belgen vochten voor de vrijmaking der Polen en veroverden voor hen: bestuur, gerecht, onderwijs in 't Poolsch. Wij, Vlamingen, leven onder Fransch bestuur, Fransch gerecht, een Fransch leger, en toch heet het, dat we vrij zijn. Men beweert, dat ik vrij ben en ik bezit niet eens de vrijheid...... in feite...... om mijn kinderen in 't Vlaamsch te onderwijzen.

'k Was in betrekking gekomen, zegt dr. v. d. Perre met een Franschen commandant, die een regiment van Marokkanen aanvoerde. Ik deed hem opmerken, dat zijn leiding tamelijk moeilijk zijn moest. „Hoegenaamd niet, zei me de commandant, ik ken de taal der Marokkanen. Die kennis wordt door de militaire overheid geëischt."

Het groote Engelsche dagblad *The Times*, dat toch niet naar de demagogie of 't bolsjewisme overhelt, schreef op 25 Mei 1916:

„Een goed Indisch stafkorps is niet vlug klaar. Hij moet Indië en het indische volk kennen en de psycologie en de dialecten zijner manschappen verstaan!"

Wat voor Indische officieren noodig is, voor Belgische officieren ongewenscht. De eersten voeren Indiërs aan, de tweeden......Vlamingen!

Bekendmaking.

De Procureur-generaal in de kolonie Curaçao brengt hierbij ter kennis van het publiek in het algemeen en van de zeevarenden in het bijzonder, dat van Maandag den 13n. October d. j. tot en met Donderdag den 30n. d. a. v. door het Garnizoen alhier met geweren schietoefeningen zullen worden gehouden op Caracasbaai, alwaar met scherp geschoten zal worden in de richting naar zee.

Gedurende de schietoefeningen zullen roode vlaggen geheschen worden boven het hek van de quarantaine-inrichting, op het fort Beekenburg, op den seinpost Caracasbaai en aan het Spaansche Water.

Curaçao, den 3n October 1919.

De Procureur-generaal.

J. B. Gorsira.

Bekendmaking.

Het is den heer Gouverneur opgevallen, dat vele woonhuizen na middernacht 12 uur bovenmatig hel verlicht zijn, het late uur in aanmerking genomen, zoodat het schijnt alsof de electrische lichten by het naar bed gaan niet worden gedoofd.

Het gevolg hiervan is, dat meer electrische stroom verbruikt wordt dan strikt noodig is, hetgeen zich weder doet gevoelen in het verbruik van brandstof voor het bedrijf.

Ten einde de kosten van de benoodigde brandstof in deze abnormale tijden tot een minimum te beperken, opdat het niet noodig zal zijn om weder een verhooging van het tarief voor het electrisch licht aan de concessionarisse toe te staan, wordt aan de verbruikers hierbij ernstig in overweging gegeven bij het naar bed gaan de electrische lichten zooveel mogelijk uit te doen

Curaçao, den 2n October 1919.

De wnd. Directeur der Openbare Werken,

Ph. van der Breggen.

Veranderbare Dotale Polissen.

De **Veranderbare Dotale Polissen** van de Colombiaansche Mutualiteits-Maatschappij omvat al de veroveringen van het hedendaagsche assurantie-wezen, in tijdperken van 10, 15, 20, 30 en 35 jaar, volgens onderstaand voorbeeld van iemand, die zich op 30 jarigen leeftijd eerst verzekerde bij dotale polis van 25 jaar voor eene som van $ 5000.—, zijnde de jaarlijksche, door hem te betalen premie $ 222.40.

Mocht de verzekerde vóór het 18e jaar, nadat de polis hem is verleend, komen te sterven, dat zal de familie of zullen de in het stuk aangewezen rechtverkrijgenden het verzekerde bedrag van $ 5000.— in gereed geld ontvangen, doch indien het overlijden van den verzekerde plaats heeft in het 18e jaar of later, dan zullen de ontvangsten aldus zijn:

18e jaar	$ 5443 60
19e „	„ 5962.30
20e „	„ 6511.95
21e „	„ 7096.20
22e „	„ 7715.—
23e „	„ 8372.—
24e „	„ 9667.25
25e „	„ 9802 50

Aangezien de accumulaties berekend worden tegen een samengestelden interest, hooger dan speciaal andere buitenlandsche verzekeringsmaatschappijen waarborgen, beveelt men hun aan, die voordeelige zaken wenschen te doen, een over dit polis-stelsel handelend prospectus te vragen ten kantore van de Mutualiteits-Bank, Agentschap van Curaçao.

Curaçao, 11 October 1919.

MUTUALITEITS-BANK.

AGENTSCHAP VAN CURAÇAO,

door de MUTUALITEITS-BANK te Bucaramanga, Colombia, op dit eiland opgericht.

Maatschappelijk kapitaal $ 500,000 Goud.

Het belast zich met:

a. den aan- en verkoop van wissels;
b. incasseeringen bij opdracht;
c. commissie-handel in 't algemeen;
d. de vertegenwoordiging van buitenlandsche handelshuizen;
e. de ontvangst en afzending van scheepsladingen.

Dit Agentschap, dat correspondenten heeft in de voornaamste steden van het Buitenland, waar er Banken zijn, neemt gelden a deposito in **Guldens, Pndn. Sterling, Peseta's** of **Francs** voor den termijn van niet minder dan een jaar, met voorafgaand advies van eene maand, een jaarlijkschen interest van **8** pCt. toekennend.

Aangezien de directeur van dit Agentschap, de heer J. P. G. ECKER, terzelfdertijd gemachtigde-generaal van de Colombiaansche Mutualiteits-Maatschappij **Todos Para Todos** en van de Mutualiteits-Hypotheekbank van Bucaramanga, Colombia, is, die elk een kapitaal van **$ 500,000 Goud** heeft, vertegenwoordigt het ook die twee ondernemingen, zich dientengevolge eveneens belastend met de verrichtingen, die ten deele hare voornaamste zaken onderscheidenlijk uitmaken, nl.:

f. de aanneming van verzekeringen op het leven, en
g. den verkoop van effecten.

1—26 Curacao, 1 October 1919.

